

Handläggare: Mikael Josephson
telefon: 08-508 09 035
Gunilla Schedin
telefon: 08- 508 09 015

Till Norrmalms stadsdelsnämnd

Möjlighet att leva som andra – ny lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning – svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Remissen besvaras med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Ylva Tengblad
stadsdelsdirektör

Mona Lindgren
avdelningschef

Sammanfattning

LSS-kommittén har på regeringens uppdrag gjort en översyn av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och insatsen personlig assistans. Kommittén har i sitt slutbetänkande bl.a. föreslagit att insatsen ledsagarservice ska tas bort ur lagstiftningen och ersättas av en ny insats *personlig service med boendestöd*. Vidare föreslås att staten ska ta över hela ansvaret för insatsen *personlig assistans*.

Förvaltningen är positiv till LSS-kommitténs förslag. Det är bra att barnperspektivet på ett tydligt sätt förs in i den nya lagen och att även psykiskt funktionshindrade i vissa fall ska ha rätt till daglig verksamhet. Förvaltningen vill framhålla att det finns ett stort behov av andra arbetsplatser än de som kan erbjudas inom ramen för daglig verksamhet och välkomnar därför förslaget om att ta fram riktlinjer för hur den dagliga verksamheten ska utformas så att de som står närmast arbetsmarknaden får ökade möjligheter till lönearbete.

Bakgrund

LSS-kommittén har på regeringens uppdrag att gjort en bred översyn av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och personlig assistans. Kommunstyrelsen har begärt yttrande från samtliga stadsdelsnämnder med anledning av LSS-kommitténs slutbetänkande ”Möjlighet att leva som andra - ny lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning”. Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 5 december 2008.

Utredningens mål har varit att lämna ett samlat förslag till hur stöd och service långsiktigt ska regleras och organiseras för dem som har omfattande behov till följd av stora och varaktiga funktionsnedsättningar. Insatsen *personlig assistans* har mer än andra insatser varit i fokus för arbetet.

Kommitténs slutbetänkande bygger på följande principiella ställningstaganden:

- Rätten till stöd och service för dem som har de största och mest långvariga behoven till följd av funktionsnedsättningar ska stå fast.
- Insatser enligt LSS ska vara medel för att uppnå de handikappolitiska målen så att den enskilde får möjlighet att leva som andra – de får inte bli mål i sig själva.
- Verksamheter med stöd och service enligt LSS kräver en väl fungerande lagstiftning, likvärdighet och god kvalitet i alla delar av tillämpningen och en stabil kostnadsutveckling för att vara långsiktigt hållbara.

Ärendet

LSS-kommittén föreslår en ny lag som ska ersätta nuvarande LSS och lagen om assistansersättning (LASS). Därutöver lämnas ett antal förslag vad gäller lagens tillämpning samt förslag på hur olika typer av verksamheter kan utvecklas för att lagen ska kunna fungera som ett effektivt redskap för att uppnå de nationella målen för handikappolitiken. Slutbetänkandet omfattar också vissa bedömningar och förslag om hur handikappolitiken i stort bör utvecklas så att generella och individuella insatser kompletterar och stärker varandra. Den nya lagen bedöms tidigast kunna träda i kraft år 2010.

Lagförslaget i korthet

- Begreppet *funktionshindrade* byts ut mot *personer med funktionsnedsättning* och begreppet *funktionshinder* ersatts med *funktionsnedsättning*.

- Ett tydligt barnperspektiv förs in i LSS. En obligatorisk registerkontroll ska också införas av alla som arbetar med att utföra stöd och service enligt LSS åt barn och unga.
- Personlig service med boendestöd ska bli en ny LSS-insats för de personer som behöver stöd i "ordinärt" boende.
- Insatsen ledsagarservice tas bort och ersätts med personlig service med boendestöd.
- Personer med psykiska funktionsnedsättningar ska ha rätt till daglig verksamhet enligt LSS, om de ingår i lagens personkrets.
- Regeringen bör utreda hur personer med bostad enligt LSS ska kunna slippa betala hyra för gemensamma utrymmen i till exempel en gruppbostad. Innan frågan är löst bör de som berörs få samma särskilda bostadstillägg som ålderspensionärer.
- LASS ska upphävas och i tillämpliga delar inarbetas i LSS.
- Staten ska ta över hela huvudmannaskapet för personlig assistans för att undvika dubbelarbete och öka tydligheten om kvalitet och ekonomiskt ansvar. Det kommunala ansvaret för andra insatser bibehålls eftersom dessa kräver långsiktigt lokalt ansvar och planering.
- Kraven för rätt till personlig assistans ska preciseras så att behovsbedömningen blir mer enhetlig i landet. Det ska också krävas mer än 20 timmars behov i genomsnitt per vecka för rätt till personlig assistans.
- Alla assistansanordnare ska ha ett tydligt ansvar för kvalitet och redovisning av den ersättning som de tar emot för kostnader för personlig assistans. Enskilda assistansanordnare ska även ha tillstånd från tillsynsmyndigheten.
- Personkretsen ändras så att inga nya insatser beviljas efter 65 års ålder.
- I personkrets 1 ändras "autism och autismliknande tillstånd" till "autism-spektrumtillstånd"

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i samverkan mellan vård- och omsorgsavdelningen och planeringsavdelningen.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen är positiv till LSS-kommitténs förslag och stödjer därmed förslaget om att lagen om assistansersättning (LASS) upphävs och inarbetas i den nya lagen om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning.

I enlighet med LSS ska den enskilde genom insatserna tillförsäkras *goda levnadsvillkor*, vilket föreslås kvarstå oförändrat i en nya lagen. I socialtjänstlagen (SoL) anges däremot att den enskilde genom bistånd skall tillförsäkras *skälig levnadssnivå*. LSS-kommittén föreslår att SoL ska kompletteras med en ny bestämmelse som anger att personer med funktionsnedsättning, som får bistånd med anledning av funktionsnedsättningen, ska tillförsäkras *goda levnadsvillkor*. Förvaltningen välkomnar förslaget.

Förvaltningen är positiv till förslaget om att i den nya lagstiftningen förstärka barnperspektivet i enlighet med artikel 3 i FN:s barnkonvention. Det är inom all social verksamhet en självklarhet att ha barnets bästa i fokus och att låta barn komma till tals i frågor som rör dem själva. Det är därför bra att frågan om barns rättigheter nu också förs in i den nya LSS-lagen.

Det är också positivt att obligatorisk registerkontroll föreslås för personliga assistenter som ska arbeta med barn. Förvaltningen anser dock att detsamma bör gälla för personliga assistenter som arbetar med vuxna. Som framgår av LSS-kommitténs betänkande uppskattades antalet personliga assistenter under år 2006-2007 uppgå till omkring 70 000, vilket betyder att de på mindre än ett par årtionden blivit en av de största yrkesgrupperna inom det sociala området. Arbetet som personlig assistent är i mycket stor utsträckning ett ensamarbete och det är därför extra viktigt att inför en anställning kontrollera om den sökande har någon kriminell belastning som skulle göra henne eller honom olämplig för uppdraget.

Förvaltningen ställer sig helt bakom förslaget om att ansvaret för personlig assistans ska överflyttas från kommunen till staten. Detta ökar förutsättningarna för mer enhetliga bedömningar och mycket av det dubbelarbete som idag förekommer kan förhoppningsvis försvinna. Förvaltningen stödjer också förslaget om att försäkringskassan ska ansvara för att lämna information till den enskilde inför valet av assistansanordnare.

Mot bakgrund av konkreta erfarenheter välkomnar förvaltningen förslaget att assistansanordnare ska ha tillstånd från tillsynsmyndighet och att tillsynen av

assistansanordnare ska förstärkas. Detta innebär bl.a. att assistansanordnare i fortsättningen kommer att konkurrera med kvalitet och inte, vilket i vissa fall förekommer, med ekonomiska förmåner för den som har insatser i form av personlig assistans.

Det är bra att även psykiskt funktionshindrade, under vissa förutsättningar, föreslås få rätt till daglig verksamhet. Många saknar idag meningsfull sysselsättning och har behov av både dagliga aktiviteter och social gemenskap för att få struktur på sin vardag. Förvaltningen vill dock uppmärksamma att det finns ett stort behov av andra arbetsplatser än de som kan erbjudas inom ramen för daglig verksamhet.

Det är mycket viktigt att tillvarata den arbetsförmåga som den enskilde har, trots sitt funktionshinder, och i första hand undersöka om vederbörande kan få ett vanligt arbete med stödinsatser. Förvaltningen välkomnar därför förslaget om att ta fram riktlinjer för hur den dagliga verksamheten ska utformas så att den grupp funktionshindrade som står närmast arbetsmarknaden får ökade möjligheter till lönearbete.

Som framgår av betänkandet föreslås insatsen *ledsagarservice* tas bort och ersättas av en ny insats *personlig service med boendestöd*. Insatsen, som ska vara hemtjänstliknande, riktar sig till personer som behöver stöd i ordinärt boende. Förvaltningen vill i detta sammanhang framhålla att ledsagarservice ofta beviljas i samband med en fritidsaktivitet eller en semesterresa och är en nödvändig insats för att den enskilde t.ex. ska kunna göra en rekreationsresa. Frågan är hur behovet av den typen av stöd ska tillgodoses i det fall den enskilde i inte har behov av insatser i sitt ordinära boende.

Förvaltningen delar LSS-kommitténs uppfattning att ingen skall behöva få en merkostnad för sitt boende p.g.a. sin funktionsnedsättning och är därför positiv till att utreda frågan om hur de ska kunna slippa betala hyra för gemensamma utrymmen. Hyresnivån, särskilt i nybyggda gruppboendestäder, har skjutit i höjden eftersom tillgång till gemensamhetsutrymmen räknas med i bruksvärdeshyran. Det är inte rimligt att den som har behov av ett LSS-boende ska ha en högre hyreskostnad än den som bor i ett s.k. ordinärt boende med motsvarande standard.

I betänkandet framhålls att lagen om valfrihet (LOV) är avsedd att också omfatta LSS-insatser. I detta sammanhang vill förvaltningen påminna om att det råder stor brist på bostäder med särskild service, vilket gör att det i realiteten är i det närmaste omöjligt att kunna välja mellan olika boenden.

Förvaltningen anser att man tidigt måste följa upp vilka konsekvenser den nya lagstiftningen medför, inte minst vad gäller de kostnadsdämpande effekter som är förknippade med de förslag som rör insatsen personlig assistans.

Bilaga

Sammanfattning av LSS-kommitténs slutbetänkande: Möjlighet att leva som andra – ny lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättningar.

Möjlighet att leva som andra – ny lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning – svar på remiss från kommunstyrelsen

Box 3128 - 103 62 Stockholm, Tulegatan 13
Telefon 08-508 09 000
mikael.josephson@norrholm.stockholm.se

www.stockholm.se